

НАРЕДБА № 44 от 10.10.2001 г. за превоз на товари с железопътен транспорт

Издадена от министъра на транспорта и съобщенията, обн., ДВ, бр. 92 от 26.10.2001 г., изм. и доп., бр. 3 от 11.01.2011 г., бр. 76 от 30.09.2016 г.

Раздел I Общи разпоредби

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят условията и редът за извършване на железопътен превоз на товари, изискванията към превозните документи и редът за издаването им.

(2) Тази наредба се прилага и за международните превози, доколкото не противоречи на международните договори за железопътен транспорт, по които Република България е страна.

(3) Превозът на колетни пратки се извършва при условията и по реда, предвиден в Наредбата за превоз на пътници, багажи и колетни пратки.

Чл. 2. (1) Железопътният превоз на товари се извършва с открити, покрити или специализирани вагони и контейнери според естеството на товарите и условията, определени от превозвача.

(2) Железопътните превозвачи определят условията и цените за превоз на товари в тарифи в съответствие с разпоредбите на тази наредба. Не се допуска събиране на други суми извън превозните цени и добавките, предвидени в тарифата, и направените разходи от превозвача, освен ако не е уговорено друго между страните по превозния договор.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Тарифата съдържа разпоредби относно изискванията при превозите на товари, тарифните разстояния и тарифните направления, принципите на тарифиране, необходимите елементи за изчисляването на превозните цени, добавките и другите условия, предмет на правоотношенията по договора за превоз на товари, сключен между превозвача и изпращача.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.).

(5) Тарифата и измененията ѝ се считат за надлежно публикувани от момента, в който превозвачът предостави всички подробности от нея на разположение на клиентите си.

Чл. 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Превозвачът извършва превоза на товари при условие, че:

1. (изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) изпращачът спазва изискванията на международните договори за железопътен транспорт, по които Република България е страна, на закона и на тази наредба;

2. превозът е възможен с персонала и превозните средства на превозвача и съответства на капацитета на трафика;

3. превозът не е възпрепятстван от обстоятелства, които превозвачът не може да предотврати и чието отстраняване не зависи от него.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Превозвачът приема за превоз товари от и за гари,

обявени за извършване на товаро-разтоварна дейност в документа за състоянието на мрежата, издаден от управителя на железопътната инфраструктура.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.).

(4) (Отм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.).

Чл. 4. Не се допускат за превоз:

1. (доп. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) вещества или предмети, които са забранени за превоз съгласно Правилника за международен железопътен превоз на опасни товари (RID), и/или Приложение 2 на СМГС;

2. скъпоценни предмети, ценни книжа, пари, предмети на изкуството, панаирни коли;

3. (изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) предмети, които поради своите размери, маса или свойства не могат да бъдат превозени, поради ограничения, наложени от железния път и съоръженията или подвижния състав;

4. предмети, за чийто превоз е установен монопол на българските пощи;

5. колетни пратки, чийто превоз се извършва с пътнически влакове, с изключение на пратките, превозвани с пощенски вагони;

6. товари, за които в товарителницата има предписание от изпращача с упътвания и изисквания, различаващи се от тези, предвидени в тарифата на превозвача.

Чл. 5. При спазване на особени условия се допускат за превоз:

1. (изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) вещества и предмети, които се превозват при условията на RID или приложение № 2 към Съглашението за международно железопътно сточно съобщение от 1951 г. (СМГС);

2. подвижни жп возила на собствени колооси;

3. товари, чийто превоз създава затруднения, поради техните размери, маса или свойства;

4. мъртъвци, живи животни или др.

Раздел II

Сключване и изпълнение на договора за превоз на товари

Чл. 6. (1) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Договорът за превоз на товари се счита за сключен, след като превозвачът приеме товара за превоз заедно с товарителницата. Датата на приемане на товара за превоз се установява с полагане на датния гаров печат на превозвача върху товарителницата.

(2) (Нова – ДВ, бр. 76 от 2016 г.) Когато за превозен документ се използва електронна товарителница, договорът за превоз на товари се счита за сключен от момента, в който превозвачът, след като приеме товара за превоз, удостовери чрез подпис върху товарителницата приемането на товара.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 3 от 2011 г., предишна ал. 2, бр. 76 от 2016 г.) Товарителницата се оформя от изпращача в съответствие с изискванията на чл. 83 и чл. 84 от Закона за железопътния транспорт. Изпращачът носи отговорност за всички последствия, произтичащи от неправилни, неточни, непълни данни в товарителницата или данни, вписани другаде, вместо на определеното място за това.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г., предишна ал. 3, бр. 76 от 2016 г.) Изпращачът предоставя на превозвача надлежно попълнена и подписана товарителница, която придружава пратката от отправната до получаващата гара.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 76 от 2016 г.) С предаването на товарителницата изпращачът заплаща на превозвача всички превозни цени, добавки и други разноски, свързани с превоза, освен ако не е уговорено друго.

(6) (Предишна ал. 5, изм. – ДВ, бр. 76 от 2016 г.) След поставянето на печата или електронния подпис на превозвача върху товарителницата същата служи като доказателство за сключването и съдържанието на превозния договор.

Чл. 7. (1) С една товарителница могат да се предадат за превоз:

1. (изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) неделими маси или товари с размери, чието натоварване изисква повече от един вагон;

2. пратки, натоварени в няколко вагона, ако особените разпоредби за превоза, международните договори или тарифи допускат това за цялото транспортно направление.

(2) Не се приемат с една товарителница товари:

1. които поради своето естество не могат да бъдат натоварени без затруднения;

2. част от натоварването на които се извършва от превозвача, а друга част от изпращача;

3. чието съвместно натоварване с други товари нарушава разпоредбите на митницата или други административни органи;

4. които се допускат за превоз при определени условия, когато тяхното съвместно натоварване с други товари е забранено съгласно RID или други международни договори, по които Република България е страна.

Чл. 8. (1) За превозите, които се извършват по линии с различно междурелсие, броят на товарителниците, използвани за цялото превозно разстояние, се определя от превозвача при отправната гара.

(2) За превозите от гара на теснопътен участък (с междурелсие по-малко от 1435 мм) броят на товарителниците, които се използват за цялото превозно разстояние, се определя от разпоредбите, приложими по линията с по-голяма широчина на междурелсието, намиращо се в съседство с теснопътната жп линия, а не от отправната гара.

Чл. 9. Изпращачът може да впише в товарителницата транспортното направление на товара в съответствие с транспортните направления, определени в тарифата на превозвача.

Чл. 10. (1) Превозните цени, добавки и разноски, свързани с превоза, както и сроковете за превоз и сроковете за доставяне на товара се изчисляват въз основа на транспортното направление, предписано от изпращача, а при липса на такова - въз основа на избраното от превозвача транспортно направление.

(2) Когато дадените от изпращача указания не са достатъчни за определяне на транспортното направление или приложимите тарифи, вкл. и в случаите, когато дадените указания са несъвместими, превозвачът избира транспортното направление, което по негова преценка е най-благоприятно за изпращача на товара.

(3) В случаите по ал. 2 превозвачът не носи отговорност за вредите, произтекли от избора, освен при умисъл или груба небрежност.

Раздел III

Заявяване на вагони за натоварване

Чл. 11. (1) Изпращачът писмено заявява пред превозвача необходимия брой и вид вагони не по-късно от 48 часа преди деня на натоварването или ги заявява с месечен календарен план-график, като посочва вида на товара, неговата маса, отправната и получаващата гара.

(2) Превозвачът може да изисква парична гаранция при заявяване на вагон за натоварване в размер, определен от тарифите.

(3) Превозвачът уведомява изпращача за своя сметка, ако не може да осигури вагоните за определената дата, не по-късно от 24 часа преди срока за подаване на вагоните.

(4) Превозвачът носи отговорност, ако вагоните не са осигурени за определената със заявката дата и изпращачът не е уведомен в срока по ал. 3.

(5) Изпращачът носи отговорност, ако откаже предоставените му вагони или не ги натовари след подаването им на отправната гара.

Чл. 12. (1) При непредвидени обстоятелства превозвачът може да разпореди:

1. да се спре изцяло или частично приемането на товари за превоз;
2. определени товари да бъдат временно изключени за превоз или да се допускат за превоз само при определени условия;

3. определени товари временно да бъдат приемани с предимство за превоз.

(2) Превозвачът предварително уведомява писмено всички гари за ограниченията по ал. 1.

Раздел IV

Състояние, опаковка, маркиране на товарите

Чл. 13. (1) Изпращачът е длъжен да предаде товара подходящо опакован, съобразно естеството му, като го защити срещу частична или пълна загуба или повреда.

(2) Изпращачът носи отговорност за вредите, настъпили поради липса или лошо състояние на опаковката. При предоставяне на товари, изискващи опаковка, в неопакван вид или с недостатъци в опаковката изпращачът отбелязва тези обстоятелства в товарителницата, като декларира, че вредите, които биха настъпили, са за негова сметка.

(3) При неопакван съгласно изискванията товар превозвачът може да извърши опаковането по искане на клиента срещу заплащане по цени, определени в тарифата на превозвача.

(4) Превозвачът може да откаже превоза на неопакван товар или на товар с опаковка, която не отговаря на изискванията.

Чл. 14. (1) В случаите, когато с оглед естеството и изискванията на товара е задължително неговото маркиране, то се извършва от изпращача чрез поставяне на знаци и номера върху пратката.

(2) Маркирането трябва да бъде ясно, видимо, четливо и трайно различаващо се от цвета на опаковката на товара.

(3) Маркирането е задължително, когато се превозват пратки, съставени от товари от различен вид и качество, опаковани в еднообразна опаковка.

Чл. 15. (1) Етикетирването се извършва от изпращача по установен от превозвача отпечатан образец, който съдържа наименованието на отправната и получаващата гара, името и адресите на изпращача и получателя. Данните на етикета трябва да съвпадат с данните, вписани в товарителницата.

(2) Етикетирването на вагонните пратки се извършва от двете страни на вагона. За превоз на вагонни пратки за износ етикетирването се извършва с латински букви.

Раздел V

Предаване на товарите

Чл. 16. (1) Превозвачът може да приеме временно на склад товари, които няма да се превозват незабавно. Условието за съхранение се договарят между страните по превозния договор.

(2) Превозвачът поема отговорността за опазването на целостта и съдържанието на товара от момента на приемането му на склад.

(3) Превозвачът не е длъжен да приеме на склад лесноразваляеми товари. Не се допуска приемане на опасни товари на склад.

Чл. 17. (1) Изпращачът може да обяви в товарителницата стойността на предадената за превоз пратка.

(2) Обявената стойност не трябва да превишава действителната стойност на товара.

(3) Товарите, които задължително се приемат по обявена стойност, се определят в тарифата на превозвача.

Чл. 18. Превозвачът може да допусне товара (товарната пратка) да бъде придружавана от пълномощник на изпращача. Условието за придружаване на пратката се определят в тарифата на превозвача.

Чл. 19. (1) Натоварването на вагоните се извършва от изпращача, а разтоварването след доставката - от получателя, освен ако не е уговорено друго между изпращача и железопътния превозвач.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Натоварването се извършва равномерно по надлъжната и напречната ос на вагоните, като товарът се укрепва съгласно действащите указания за натоварване, съдържащи се в Ръководствата за натоварване - том I и II (RIV), на Международния съюз на железниците (UIC) и Приложение 14 към СМГС - Правилник за разполагане и укрепване на товарите във вагоните и контейнерите.

Чл. 20. (1) Зачисляването на вагоните за натоварване и връщането им след натоварване се извършва с предавателна ведомост, в която се записват номерът на вагона, датата и часът, и се подписва от представители на предаващата и на приемащата страна. При отказ на една от страните предавателната ведомост се подписва от двама свидетели.

(2) Сроковете за натоварване на вагоните се определят в тарифата и започват да текат след зачисляването им на изпращача.

Чл. 21. Изпращачът заплаща цени за престой на вагона при условия и цени, определени в тарифата.

Раздел VI

Правила за пломбиране на вагоните

Чл. 22. (1) Превозвачът пломбира със собствени пломби покритите товарни, резервоарни и специализирани вагони и контейнери на всички места, даващи достъп до товара при приемането му за превоз, след поставяне на такива от изпращача или други административни органи, когато това се изисква.

(2) Видът на пломбите и начинът на пломбиране се определят от превозвача, доколкото не противоречат на изискванията, определени в международните споразумения, по които Република България е страна.

(3) Пломбите, поставени от превозвача, носят неговото име, името на гарата, в която са поставени, серията и поредния номер.

(4) Пломбите се поставят така, че да не се повреждат по време на превоза и вагонът да не може да бъде отворен, без нарушаване на целостта им.

(5) Превозвачът определя случаите, при които се поставят пломби на откритите

вагони, покрити с мушамы.

(6) Резервоарните вагони в пълно състояние се пломбират на капака на люка, централния кран и крановете за източване.

Чл. 23. Поставените пломби от изпращача и превозвача се вписват в съответните графи на товарителницата, вкл. тяхната серия и пореден номер, и мястото на поставянето им.

Чл. 24. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Когато превозвачът предаде на получателя вагон с изправни пломби на изпращача и превозвача или на един от тях, се счита, че съдържанието на вагона е записаното в товарителницата. В този случай изпращачът носи отговорност пред получателя за разликата в тежината или броя на товарните единици.

Чл. 25. Когато в получаващата гара се установи, че вагонът е със скъсани пломби или с пломби, които не отговарят на посочените в товарителницата, разтоварването на вагона се извършва в присъствието на превозвача и се съставя констативен протокол за евентуални липси и повреди, установени чрез броене или мерене.

Чл. 26. (1) (Предишен текст на чл. 26, изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) При превоз на пратки в открити вагони изпращачът маркира товара по подходящ и избран от него начин, съгласуван с превозвача, като отбелязва това в товарителницата.

(2) (Нова - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Когато при предаване на товара се установи, че маркировката не е нарушена, счита се, че съдържанието на вагона е записаното в товарителницата.

Раздел VII

Установяване и проверка на съдържанието, броя и теглото на пратките (Загл. изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.)

Чл. 27. (1) Превозвачът установява теглото на всички пратки, предадени за превоз.

(2) Теглото на вагонната пратка се установява чрез измерване с вагонни везни при спазване разпоредбите на тази наредба. Изпращачът заплаща цена съгласно тарифата на превозвача.

Чл. 28. (1) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Вагонните пратки се измерват в отправната гара. В случай че отправната гара няма вагонна везна, измерването на вагонните пратки се извършва в първата следваща гара по пътя на вагона, където има необходимата техника за неговото измерване. В товарителницата задължително се вписва от превозвача "измерване в гара.....", като се посочва гарата, в която ще се извърши измерването.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Теглото на дребните пратки се установява чрез претегляне на гарови везни, отговарящи на БДС EN 45501 Метрологични аспекти за везни с неавтоматично действие.

Чл. 29. Установеното от превозвача тегло се вписва в товарителницата и се счита за действителното тегло на пратката.

Чл. 30. (1) Превозвачът може да приеме за превоз товари по обявена от изпращача тежина в следните случаи:

1. опаковани в стандартна опаковка и със стандартна (легализирана) тежина;
2. наливни товари, превозвани в калибрирани цистерни;
3. товари, измерени от работници на изпращача на вагонна везна на последния, ако

същата отговаря на изискванията на тази наредба.

(2) Списъкът на товарите, които се приемат за превоз по обявена от изпращача тежина, се обявява в тарифата на превозвача.

(3) В случаите по ал. 2 изпращачът пломбира вагоните със собствени пломби, независимо от пломбите на превозвача, а товарите, натоварени в открити вагони, се напръскват с варно мляко или друг траен разтвор.

(4) При превоз на пратки с обявено тегло превозвачът може да присъства при установяване броя на товарните единици, включени в пратката, при писмено искане и заплащане от изпращача.

Чл. 31. (1) Превозвачът има право да провери съответствието между съдържанието на пратката и вписаното в товарителницата в отправната гара или в друга гара, когато това се налага от изискванията за движение по инфраструктурата или от разпоредбите на митнически или други административни власти.

(2) Железопътният превозвач отбелязва в товарителницата резултата от проверката по ал. 1.

Чл. 32. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Превозвачът поканва изпращача в отправната гара, а в получаваща гара - получателя, при необходимост от проверка на съдържанието на пратката. При невявяването им или при проверка в междинна гара се привличат двама свидетели за проверката на съдържанието на пратката. По изключение те могат да бъдат представители на превозвача.

(2) При различие между данните от проверката и тези, вписани в товарителницата, се съставя констативен протокол, който е неразделна част от товарителницата.

(3) Когато при проверката се установят различия от данните, вписани в товарителницата, възникналите разходи по проверката се добавят към превозната цена, освен ако не бъдат заплатени веднага.

Чл. 33. Теглото на вагонната пратка се измерва на вагонна везна с технически параметри и метрологични характеристики, отговарящи на изискванията на нормативните актове.

Чл. 34. (1) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) На вагонната везна трябва да е извършена първоначална или последваща проверка, да има знак, удостоверяващ извършената проверка, и да е пломбирана на определените места в съответствие с типа на везната. Резултатите от проверките и ремонтите, както и информацията за техническото и метрологичното състояние на везната се записват в "Дневник за състоянието на везната", който се води от собственика на вагонната везна.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Измерването на вагонни везни се извършва от обучени лица, положили изпит и притежаващи удостоверение за работа с вагонна везна, които имат право да извършват дейност по измерване теглото на пратките, при спазване на съответните технически изисквания.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Лицата по ал. 2 водят прошнурован и прономерован дневник за вписване на резултатите от измерванията. В дневника се вписват следните данни за всяко измерване: дата, номер на вагон, вид на товара, изпращач, получател, номер на товарителницата, бруто тегло, тара тегло, нето тегло и подпис на лицето, което прави измерването.

Чл. 35. Тарата на вагоните се измерва непосредствено преди натоварване или след разтоварване.

Чл. 36. Измерването на пратката се извършва, когато вагонът е с разхлабени купли и не е притиснат от съседни вагони.

Чл. 37. (Доп. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) За всяко измерване се издава контролен фиш, съдържащ номера на вагона, датата, брутно тегло и подписа на лицето, което прави измерването. Фишът задължително се прилага към товарителницата, за вътрешни превози, а за пратки в международно съобщение се съхранява от превозвача или от изпращача в случаите по чл. 30, ал. 1, т. 3.

Раздел VIII

Наднатоварени вагони

Чл. 38. (1) Ако в отправната гара се установи, че вагонът е наднатоварен, превозвачът изисква от изпращача разтоварването на товара, представляващ свръхтегло.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Когато се установи свръхтегло на товар в междинна гара, разтоварването му се организира от превозвача за сметка на изпращача. Превозвачът уведомява изпращача за разтоварването и иска разпореждането му за разтоварения товар. Рискът от увреждането и разпиляването на товара е за сметка на изпращача.

Чл. 39. (1) Превозвачът съхранява разтоварената част от товара на склад за сметка на изпращача и товарът се предоставя в негово разпореждане. Ако превозвачът не получи указание в течение на предвидения в тарифата срок, товарът се счита за "непотърсен товар".

(2) Цената за превоз на разтоварената част от товара се изчислява при условията, предвидени в тарифата на превозвача.

Чл. 40. Престоят на вагона от момента на уведомяване до заминаването на първия влак по направление след разтоварване на свръхтовара се заплаща по цени, определени в тарифата на превозвача.

Раздел IX

Изпълнение на формалностите, изисквани от митницата и други административни органи

Чл. 41. Представянето на превозните документи за митническа обработка се извършва от изпращача или получателя или от упълномощено от тях лице в съответствие с действащите митнически разпоредби.

Чл. 42. (1) Изпращачът е длъжен да приложи към товарителницата документите, необходими за извършване на формалностите, изисквани от митническите или други административни органи. Тези документи се отнасят за товарите, предадени за превоз с една и съща товарителница. Документите се отбелязват поотделно и точно в товарителницата.

(2) В случай че в гара, митница или друго място са депозирани документи, в товарителницата се отбелязва точният адрес на депозирането им.

(3) Изпращачът носи отговорност за всички последици, възникнали от липсващи или неточни документи.

(4) Превозвачът не е задължен да проверява дали представените документи са достатъчни и пълни.

(5) При престой, поради липса, непълни или неточно записани данни в товарителницата, изпращачът заплаща стойността на престоя по цени, предвидени в тарифата на превозвача.

Чл. 43. (1) Предписанието в товарителницата "франко митница" се приема като заявление за извършване на митническа обработка от получателя (или негов пълномощник) в гарата на посочената в товарителницата митница.

(2) Когато митническите или други административни разпоредби не могат да се изпълнят на гарата, посочена от изпращача, превозвачът уведомява получателя за това. В този случай се прилагат разпоредбите на митническото законодателство.

Чл. 44. Превозвачът, който приеме за превоз стоки под митнически контрол, става отговорно лице, съгласно Закона за митниците, за съответната транзитна операция на митническата територия на Република България.

Чл. 45. Формалностите, изисквани от митническите или други административни органи, се извършват от превозвача по време на превоза. Превозвачът може да възложи изпълнението на тези формалности на свой пълномощник.

Чл. 46. При пратки под митнически контрол разтоварването се извършва, след като получателят представи на превозвача екземпляр от заверен митнически манифест или товарителница с митнически печат, удостоверяващ, че товарът е освободен митнически.

Раздел X

Изменение на договора за превоз с допълнително разпореждане на изпращача

Чл. 47. (1) Изпращачът може да разпорежи промяна в договора за превоз, като изиска:

1. оттегляне на пратката от отправната гара;
2. връщане на пратката обратно в отправната гара или на изпращача;
3. доставяне на пратката на друг получател;
4. доставяне на пратката в друга получаваща гара;
5. задържане на пратката.

(2) Разпорежданията по ал. 1 са недопустими за отделни части на пратката, освен ако не са предвидени изрично в тарифата на превозвача.

(3) Изпращачът отправя разпорежданията до службата на превозвача, приела пратките за превоз, в писмена форма в съответствие с разпоредбите на тарифата.

(4) Службата, приела пратката за превоз, е задължена възможно най-бързо да предаде разпореждането според условията, предвидени в тарифата на превозвача.

(5) Всички промени в превозния договор, които изискват допълнителни разходи от железопътния превозвач, се заплащат по цени, определени в тарифата.

Чл. 48. Превозвачът има право да откаже, отложи или предприеме по друг начин изпълнението на разпореждането, когато:

1. в момента на пристигането му разпореждането е вече неизпълнимо;
2. с изпълнението му би се попречило на редовната експлоатация;
3. изпълнението му противоречи на закони, митнически или други административни разпоредби;
4. при промяна на получаващата гара стойността на товара няма да може да покрие разходите по превоза до новоопределената получаваща гара.

Чл. 49. Изпращачът трябва да предяви писмените си разпореждания за изменение на договора за превоз в срок, определен в тарифата на превозвача.

Чл. 50. (1) Изпращачът може да дава допълнителни разпореждания за товара само

след представяне на неговия екземпляр от товарителницата. Допълнителните разпореждания се вписват в товарителницата. Изпращачът се легитимира пред превозвача.

(2) Превозвачът отговаря за причинените вреди, ако изпълни разпорежданията на изпращача, без да изисква екземпляр от товарителницата на изпращача.

Чл. 51. Превозвачът може да разтовари товара и да го остави на склад на риск и за сметка на изпращача, ако престоят надвиши сроковете, определени в тарифата. За тези мерки изпращачът своевременно се уведомява.

Чл. 52. Правото на разпореждане на изпращача се прекратява след получаване на екземпляр от товарителницата от получателя.

Раздел XI

Изменение на превозния договор с допълнително разпореждане от получателя

Чл. 53. (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2016 г.) След пристигане на пратката в получаващата гара получателят може да отстъпи правото си да подпише товарителницата и да приеме товара на друго лице.

Чл. 54. (1) Когато изпращачът не е поел за своя сметка превозните разноски за разстоянието на получаващата страна и не е вписал в товарителницата бележката "Получател, неупълномощен да дава допълнителни разпореждания", получателят може с допълнителни разпореждания да изменя превозния договор, като поиска:

1. пратката да се задържи по време на превоза;
2. отлагане предаването на пратката;
3. предаване на пратката в получаващата гара на друг получател вместо посочения в товарителницата получател;
4. предаване на пратката в друга гара вместо в получаващата гара, вписана в товарителницата.

(2) Получателят може да дава разпореждания, само ако пратката се намира под митническите разпоредби на получаващата страна.

(3) Разпорежданията на получателя не трябва да имат за последствие разделянето на пратката.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) В международно съобщение изменението на превозния договор от получателя се извършва въз основа на разпоредбите на Единните правила за договора за международен железопътен превоз на товари - СИМ (Притурка "Б" към Конвенцията за международни железопътни превози - СОТИФ) или Съглашението за международно железопътно товарно съобщение от 1951 г. (СМГС).

Чл. 55. След като получи товарителницата, получателят няма право да изменя превозния договор.

Чл. 56. В случаите, когато получателят е наредил пратката да се предаде на друго лице, то няма право да изменя превозния договор.

Раздел XII

Пречки при изпълнение на превозния договор

Чл. 57. (1) При възникване на пречки, които налагат превозването на товара да се извърши през заобиколни пътища, превозвачът доставя товара в получаващата гара, без да

събира допълнителна цена.

(2) Сроктът за доставка по ал. 1 се изчислява за разстоянието, необходимо за превоз по заобиколния път.

Чл. 58. (1) При пречки в превоза, които не могат да се отстранят с превоз по заобиколен път, превозвачът изисква указания от изпращача.

(2) В случаите по ал. 1 изпращачът може да прекрати изпълнението на договора, като заплати:

1. цената на превоза за изминатото разстояние;
2. разноските на превозвача за подготовка на превоза;
3. всички други разноски, предвидени в тарифата на превозвача.

Чл. 59. Указанията на изпращача по чл. 58 се дават чрез отправната гара или чрез гара по пътя след легитимирането му като изпращач и предоставяне на екземпляр от товарителницата.

Чл. 60. (1) Изпращачът дава указания в срока, определен в тарифата на превозвача.

(2) Ако изпращачът е редовно уведомен и не даде указания, пратката се счита за изоставена.

Чл. 61. Когато пречката при превоза се отстрани преди пристигането на нарежданията на изпращача, стоката се изпраща в получаващата гара, без да се чакат указанията, а изпращачът се уведомява за това във възможния най-кратък срок.

Раздел XIII

Срок за доставка

Чл. 62. (1) (Предишен текст на чл. 62 - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Сроктът за доставка се изчислява за общото разстояние между отправната и получаващата гара и се посочва в превозния договор. Начинът на определянето се посочва в тарифата, освен ако в договора не е уговорено друго.

(2) (Нова - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) В международно съобщение изчислението се прави в съответствие с международните договори и споразумения, по които Република България е страна.

Чл. 63. (1) Железопътният превозвач може да определя допълнителни срокове за доставка:

1. за пратки, които се превозват през участъци с различна широчина на коловоза или при ползване на ферибот;
2. за пратки от и за закрити за товарна дейност гари или гари с ограничено обслужване;
3. при превоз на пратки, изискващи специални условия;
4. за пратки, превозвани по определени жп линии с влакове, движещи се по разписание на определени дати.

(2) Допълнителните срокове по ал. 1 се обявяват предварително в издание на железопътния превозвач.

Чл. 64. (1) Сроктът за доставка започва да тече от началото на денонощието, което следва деня, през който пратката е приета за превоз.

(2) Сроктът не тече в почивните дни и официалните празници.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.)

Чл. 65. (1) Сроктът за доставка спира да тече за периода на:

1. престоя, предизвикан от митнически или други административни разпоредби;

2. забавянето, предизвикано от допълнителни разпореждания на изпращача или получателя;

3. възникнали пречки за превоз не по вина на железопътния превозвач;

4. възникнали непредвидени обстоятелства;

5. времето, необходимо за разтоварване на установеното свръхтегло на товара;

6. престоите, възникнали не по вина на железопътния превозвач, когато се налагат поправки на опаковката или товара, както и при необходимост от претоварване на натоварените от изпращача пратки.

(2) Причините за всяко спиране се отбелязват в товарителницата в графа "Съдържание на товара" от превозвача, при когото е възникнало спирането.

(3) Железопътният превозвач не може да се позовава на удължаването на срока по ал. 1, когато причината и периода на удължаване на превоза не са отбелязани в товарителницата.

(4) Срокът за доставка се счита за спазен, ако преди изтичането му вагонът е бил подаден на получателя за разтоварване или е разтоварен от превозвача в получаващата гара, ако това е било уговорено предварително.

Чл. 66. В случаите, когато срокът за доставка изтича след края на работното време на получаващата гара, се счита, че срокът изтича три часа след началото на следващия работен ден.

Раздел XIV

Пречки при доставката

Чл. 67. (1) Пречки при доставката са налице, когато:

1. получателят отказва да освободи пратката;

2. получателят не може да бъде намерен;

3. (изм. – ДВ, бр. 76 от 2016 г.) получателят не подписва товарителницата в определения срок по тази наредба;

4. пратката не може да бъде освободена поради други причини (запор, съдебно решение и др.).

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2016 г.) Когато получателят е подписал товарителницата, но не е вдигнал товара, се счита, че няма пречки при доставката на товара по смисъла на ал. 1.

Чл. 68. (1) Изпращачът може да предприеме предварително в товарителницата предприемане на действия от железопътния превозвач в случаи на пречки при доставката.

(2) Превозвачът уведомява незабавно изпращача при пречки в доставката и приема указанията му чрез отправната гара.

(3) За издаването на указание, което не е наредено в товарителницата, изпращачът представя в отправната гара своя екземпляр от товарителницата с вписаното в него указание.

Чл. 69. (1) В случай че уведомяването на изпращача е невъзможно или в продължение на предвидения в тарифата срок не бъде издадено допълнително указание от изпращача, превозвачът може:

1. да вземе товара на склад или да го депозира, ако разноските се покриват от стойността на товара;

2. да върне товара на изпращача;

3. да ликвидира товара по установения ред.

(2) Ако стойността на товара не покрива складовите разноски или товарът е изложен

на бързо разваляне, или стойността му намалява бързо, той може веднага да бъде продаден от превозвача, без да е необходимо съгласието на изпращача. При възможност превозвачът уведомява изпращача за предстоящата продажба.

Чл. 70. (1) Изпращачът е длъжен да вземе обратно опасните или негодни товари, които получателят е отказал да получи.

(2) Превозвачът изисква от изпращача заплащане на всички направени от него разходи, предвидени в тарифата, във връзка с пречките при доставката на товара.

Чл. 71. (1) При отпадане на пречките товарът се доставя на получателя, ако дотогава превозвачът не получи друго разпореждане от изпращача.

(2) Изпращачът се уведомява незабавно за доставянето, ако преди това е бил уведомен за пречките.

Раздел XV

Уведомяване на изпращача и получателя

Чл. 72. (1) Превозвачът уведомява получателя срещу заплащане за пристигането на товара с писмо, по телефона, с телеграма, телекс, факс или писмено с куриер, като посочи срока за получаването на товара.

(2) Превозвачът може да използва специален начин на уведомяване на получателя, ако за това има писмена молба от него.

(3) В изключителни случаи, когато поради неточност или непълнота на посочения в товарителницата адрес (телефон, факс или др.) получателят не може да бъде уведомен по посочените в ал. 1 начини, уведомяването се счита за извършено с поставяне на уведомително писмо на определено видно място в гарата.

Чл. 73. Превозвачът задължително уведомява изпращачите и получателите за часа, в който ще им бъдат подадени вагоните за обработка, но не по-малко от:

1. един час преди подаване на вагоните за обработка на индустриалните клонове;
2. два часа преди подаване на вагона на мястото за обработка в гарата - за изпращачи и получатели, чийто адрес е в населеното място на обслужващата гара;
3. три часа преди подаване на вагони за обработка на мястото за обработка в гарата - за изпращачи и получатели, чийто адрес е извън населеното място на обслужващата гара.

Чл. 74. Превозвачът уведомява получателя за получаване на пратката през работното време на получаващата гара.

Чл. 75. Уведомяване не се прави, когато:

1. изпращачът се е отказал писмено от уведомяване в товарителницата;
2. получателят се е отказал писмено от уведомяване;
3. между превозвача и собственика на индустриалния жп клон са договорени часови графици за подаване на пристигналите вагони;
4. изпращачът ще товари вагон, който е получил за разтоварване;
5. поради непредвидени обстоятелства това е невъзможно.

Раздел XVI

Допълнителна проверка на товара в получаващата гара

Чл. 76. (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2016 г.) Когато по време на превоз се установи, че вагонът, превозващ товар, е със скъсана пломба, се прави проверка на съдържанието в гарата, където е установена търговската нередовност.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2016 г.) Резултатите от проверката се отразяват в констативен протокол и вагонът се пломбира с пломба на превозвача в гарата, където е установена нередовността.

(3) В случай че проверката не може да се извърши в междинната гара, тя се прави в получаващата гара.

(4) В случай че товарът е под митнически контрол, проверките по ал. 3 се извършват в присъствието на митнически служител.

Чл. 77. (1) Изпращачът и получателят могат да поискат от превозвача да извърши допълнително преброяване или претегляне на товара в получаващата гара.

(2) Превозвачът извършва действията по ал. 1, ако естеството на товара и експлоатационните условия позволяват това.

(3) Получателят или изпращачът заплащат допълнително възникналите разноси по цени, определени в тарифата на превозвача.

Чл. 78. (1) Получателят може да поиска превозвачът да провери допълнително съответствието на пратката с данните в товарителницата относно вида на товара и опаковката след получаването на товарителницата в получаващата гара.

(2) По искане на получателя товарът се проверява в негово присъствие.

(3) За допълнителната проверка получателят заплаща цена, определена в тарифата на превозвача.

Раздел XVII

Доставка, получаване и разтоварване на пратките

Чл. 79. (1) (Предишен текст на чл. 79 - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Превозвачът предоставя товарите на определените места, заявени от изпращача в товарителницата.

(2) (Нова - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Зачисляването на вагоните за разтоварване и връщането им след разтоварване се извършва с предавателна ведомост, в която се записват номерът на вагона, датата и часът, и се подписва от представители на предаващата и приемащата страна. При отсъствие на една от страните предавателната ведомост се подписва от двама свидетели.

(3) (Нова – ДВ, бр. 76 от 2016 г.) Договорът за превоз на товари се счита за изпълнен от момента, в който получателят или упълномощено от него лице, след доставка на товара, е получил срещу подпис превозния документ (товарителницата), подпечатан с датния печат на превозвача.

(4) (Нова – ДВ, бр. 76 от 2016 г.) Когато за превозен документ се използва електронна товарителница, договорът за превоз на товари се счита за изпълнен в момента, в който получателят или упълномощено от него лице, след като получи товара, удостовери чрез подпис върху товарителницата получаването.

Чл. 80. (1) (Доп. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Сроковете за разтоварване на товарите се определят в тарифата на превозвача.

(2) Срокът за разтоварване започва да тече:

1. след подаване на вагона за разтоварване и зачисляване с предавателна ведомост;

2. след часа, определен в уведомлението - за пратки под митнически контрол.

(3) Ако изпращачът или получателят писмено се откажат от уведомяването за пристигането на пратката, срокът за разтоварване започва да тече от подаването на пратката за разтоварване в получаващата гара.

Чл. 81. (1) Ако получателят не разтовари товара в определените за това срокове, той заплаща стойността на престоя на вагона по цени, определени в тарифата на превозвача.

(2) Ако пратката пристигне в получаващата гара след 14 ч. на работен ден, предхождащ почивни дни или официални празници, през които гарата не работи, превозвачът не събира цена за престоя на вагона през тези дни.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.).

Чл. 82. (1) Когато получателят бъде уведомен за пристигането на пратката, но до един час след часа на уведомлението пратката не му бъде подадена за разтоварване, превозвачът му възстановява направените разходи.

(2) По искане на получателя превозвачът удостоверява върху товарителницата обстоятелствата по ал. 1.

Чл. 83. Разтоварването на товарите се извършва на мястото, определено в товарителницата.

Чл. 84. След разтоварване вагоните се връщат почистени и с отстранени скрепителни елементи, със затворени врати и люкове, вдигнати климии и капаци. Непочистените вагони се считат за неразтоварени и превозвачът може да откаже приемането им. В случай че ги приеме, получателят заплаща цена за почистването, предвидена в тарифата на превозвача.

Чл. 85. Получателят може да откаже приемането на товара и след получаване на товарителницата, докато не бъде удовлетворено искането му за установяване на липси или повреди, ако е направена съответна забележка в предавателната ведомост.

Чл. 86. Всички допълнителни цени, за които по време на превоза и/или в получаващата гара е възникнало основание за начисляването им, се заплащат от получателя, освен ако не е уговорено друго.

Раздел XVIII

Липси и повреди на пратките. Констативни протоколи

Чл. 87. (1) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) При липси, повреди на товара и търговска нередовност превозвачът съставя констативен протокол за състоянието на товара, теглото и при възможност - размера и причината за вредата, както и времето за нейното възникване, в присъствието на получателя, упълномощени от него лица или независими свидетели или експерти. Свалените от превозвача пломби от вагона се прилагат към констативния протокол и се съхраняват в гарата, където е съставен.

(2) Разпоредбите на ал. 1 се прилагат и при съмнение за липси, повреди и търговска нередовност.

(3) Заверено копие от констативния протокол се връчва на изпращача при поискване.

Чл. 88. (Доп. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Констативният протокол се съставя по образец, определен от превозвача, в случаите и по реда, предвидени в Закона за железопътния транспорт, а в международно съобщение - по образца и при условията съгласно международните договори, по които Република България е страна.

Раздел XIX

Размер на обезщетението при липса или повреда на товара и неспазен срок на доставка

Чл. 89. (1) Железопътният превозвач дължи обезщетение за пълна или частична повреда на товара съобразно стойността на обезщетяването на товара в размер, определен в тарифата на превозвача, но не повече от сумата, която би се получила при цялостна повреда на товара.

(2) В случай че клиентът не е удовлетворен от изплатеното му обезщетение за липси, повреди или неспазен срок на доставка, той може да предяви претенцията си по съдебен ред.

Чл. 90. (1) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) При превоз на товари, които поради естественото си състояние губят част от теглото си (фира), превозвачът отговаря само за частта от липсата, която надхвърля допустимите нормативно установени граници, предвидени в Наредба № 13а-10403 за пределните размери на естествените фири, брака и липсите на стоково-материални ценности при съхраняването и транспортирането им (обн., Изв., бр. 61 от 1959 г.; доп., бр. 62 от 1961 г.; изм., бр. 55 от 1962 г.; доп., бр. 63 от 1962 г.; изм. и доп., бр. 67 от 1962 г.; доп., бр. 78 от 1962 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 4 от 1964 г.; изм., бр. 5 от 1964 г.; доп., бр. 10 от 1964 г.; изм., бр. 60 от 1964 г., бр. 23 от 1969 г.; доп., бр. 3 от 1972 г.; изм. и доп., бр. 14 от 1976 г., бр. 28 от 1980 г.; доп., бр. 41 от 2007 г.).

(2) При изгубване на товара превозвачът отговаря за целия товар, без да се приспада фирата.

(3) Когато две или повече вагонни пратки се превозват с една и съща товарителница, фирата се пресмята за всяка пратка, ако теглата им са посочени в товарителницата или бъдат установени по друг начин.

Чл. 91. В случаите, когато изпращачът обяви в товарителницата стойността на пратката, той може да претендира обезщетение за цялостна или частична загуба или повреда на товара, но не повече от размера на обявената стойност.

Чл. 92. При повреда на товара превозвачът заплаща обезщетение, което съответства на сумата на намалената стойност на товара. Обезщетението не може да превишава:

1. сумата, която би се заплатила в случай на пълно изгубване, когато поради увреждане цялата пратка е обезценена;

2. сумата, която би се заплатила в случай на изгубване на обезценената част, когато поради увреждане е обезценена само една част от пратката.

Чл. 93. Когато обезщетението се изчислява във валута, е валиден валутният курс за времето и мястото на плащане.

Чл. 94. (1) Не може да се претендира обезщетение за неспазен срок за доставка при цялостна загуба на товара.

(2) Обезщетението за вреди, произтичащи от неспазен срок за доставка при частична загуба, е в размер на съответстващата на неизгубената част от пратката цена.

(3) При неспазен срок за доставка и повреда или частична загуба на товара не може да се претендира за по-голямо обезщетение от дължимото при цялостна загуба на товара.

Чл. 95. Превозвачът не носи отговорност в случаите по чл. 94, ал. 1 и чл. 95 от Закона за железопътния транспорт.

Раздел XX

Рекламации

Чл. 96. Право за предявяване на рекламации по превозния договор имат лицата, които имат право на иск срещу превозвача.

Чл. 97. Срокът за предявяване на рекламации за вътрешни превози е шест месеца, а за международни превози - срокът, определен в международните договори, по които Република България е страна.

Чл. 98. Рекламациите се предявяват в писмена форма, като се посочват предметът на рекламацията и размерът на исканата сума. Към рекламацията се прилага оригинална товарителница и други документи, доказващи претенцията.

Чл. 99. (1) Превозвачът разглежда предявената рекламация и уведомява рекламанта за нейното одобряване или отхвърляне в следните срокове считано от деня на получаването ѝ:

1. един месец - за рекламации по превози във вътрешно съобщение;
2. шест месеца - за рекламации при комбинирани превози;
3. за международни превози - съгласно сроковете, определени в международните договори, по които Република България е страна.

(2) Право за предявяване на рекламации за липси и повреди, както и за неспазен срок за доставка имат:

1. изпращачът в случаите, когато пратката не е освободена срещу представяне на оригинален екземпляр от товарителницата;
2. получателят в случаите, когато пратката е освободена срещу представяне на оригинална товарителница;
3. изпращачът в случаите, когато след освобождаване на пратката получателят предаде оригиналната товарителница на изпращача, без да е необходимо пълномощно.

Чл. 100. Съдебен иск срещу превозвача може да се предяви само когато превозвачът е отхвърлил рекламацията изцяло или частично или когато рекламантият не получи отговор в срока по чл. 99 .

Чл. 101. При пълно или частично отхвърляне на предявена рекламация превозвачът е длъжен да посочи основанията за отхвърлянето ѝ, като върне приложените към заявлението документи.

Раздел XXI

Непотърсени товари. Ликвидация

Чл. 102. (1) (Доп. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Непотърсените (неосвободени и невдигнати) пратки, за които получателите са редовно уведомени, подлежат на ликвидация чрез продажба или унищожаване, когато не се освободят и вдигнат в продължение на 15 денонощия считано от деня на разтоварването им или от деня, следващ деня на подаване на вагона за разтоварване от получателя.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) При отказ на получателя да освободи товара незабавно се уведомява изпращача за искане на указания или ако е записал в товарителницата, товарът му се връща. В случай че изпращачът не даде указания, товарът подлежи на ликвидация чрез продажба или унищожаване в сроковете по ал. 1 или по ал. 3.

(3) За товари с особено естество, лесноразваляеми товари, живи животни или опасни товари ликвидацията се извършва в срок до 3 дни.

(4) Пратки под митнически контрол, непотърсени или отказани от получателя, за които няма изпълнимо разпореждане на изпращача в срок до 20 дни от деня на манифестирането, се предават на съответната митница, която постъпва съгласно митническите разпоредби. Превозвачът уведомява митницата за размера на дължимите превозни цени, които трябва да бъдат покрити от продажбата на пратките, и за номера на

банковата сметка, по която сумите трябва да бъдат преведени в едномесечен срок.

Чл. 103. Ликвидацията на товарите се извършва от комисия, определена със заповед от превозвача, чрез:

1. продажба след оценка от лицензиран оценител;
2. публичен търг при начална оценка, определена от лицензиран оценител;
3. унищожение.

Чл. 104. В случаите по чл. 103, т. 1 превозвачът предава ликвидирувания товар с приемателно-предавателен протокол на новия собственик на товара.

Чл. 105. Когато ликвидацията се извършва чрез публичен търг, той се провежда след предварително поставяне на обявление в сградата, където ще се проведе търгът, и чрез публикация в местен ежедневник не по-късно от 7 работни дни.

Чл. 106. В 10-дневен срок превозвачът уведомява писмено правоимащото лице за извършването на ликвидацията на пратките и за резултатите от нея.

Чл. 107. В случай че предадените товари не бъдат вдигнати в срок до 48 часа от подписване на приемателно-предавателен протокол, превозвачът събира цени, определени в тарифите.

Чл. 108. От сумата, получена при ликвидацията, с предимство се покриват вземанията на превозвача. Остатъкът от сумата се предава:

1. на получателя - ако представи документ, че е платил стойността на товара;
2. на изпращача - във всички други случаи.

Чл. 109. Отчитането на получените суми от ликвидацията става при условията и по реда на Закона за счетоводството .

Чл. 110. Когато получените при ликвидацията на пратките суми не покриват вземанията на превозвача, се изпраща покана до длъжника - изпращач или получател, да внесе остатъка от сумата в законните срокове, в противен случай тя се събира по съдебен ред.

Чл. 111. (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) Товари, които поради повреда или други причини са станали негодни за употреба и нямат стойност, когато това е безспорно установено от Регионална инспекция за опазване и контрол на общественото здраве (РИОКОЗ), Булгарконтрола или други независими организации за контрол, се унищожават.

Чл. 112. Унищожаването на пратките се извършва от представител на превозвача в присъствието на двама свидетели.

Чл. 113. За всяка унищожена пратка се съставя протокол за унищожение по образец, утвърден от превозвача.

Чл. 114. Когато се унищожават неосвободена пратка, протоколът за унищожение се прилага към превозния документ, който се отчита пред контролната служба на превозвача.

Раздел XXII

Превозни цени

Чл. 115. (1) Превозвачът оповестява превозните цени и условията за прилагането им в тарифата, като изчислява превозните цени за най-късото разстояние.

(2) Превозвачът може да договаря и цени за превоз, различни от тези в тарифите.

(3) Превозните цени и допълнителните плащания се посочват в товарителницата.

(4) За извършените услуги по митнически, административни, данъчни или пощенски формалности се събират цени, определени в тарифата на превозвача.

(5) Цените за услуги, извършвани от превозвача, които не са предвидени в тарифата, се договарят.

Чл. 116. (1) Превозните цени във вътрешно съобщение се предплащат от изпращача, освен ако не е уговорено друго.

(2) При неплатени превозни цени вагонът се счита в процес на натоварване и се заплащат предвидените в тарифата цени.

Чл. 117. Превозните цени за международни превози се заплащат в съответствие с международните споразумения, по които Република България е страна.

Раздел XXIII

Добавки към цената за превоз. Доплащане на превозните цени

Чл. 118. (1) При констатирано различие в съдържанието, теглото, бройките на товара и превишаване допустимото осово натоварване, вкл. и претоварване на натоварен от изпращача вагон, превозвачът събира разликата в цените, определена в тарифата от изпращача.

(2) В случай че изпращачът не заплати добавката, превозвачът доставя товара на получателя, след като той я заплати.

(3) Размерът на добавката към цената за превоз и основанието за събирането ѝ се посочват в товарителницата или в друг финансов документ.

Чл. 119. Недосъбраните превозни цени и добавки се събират от получателя.

Чл. 120. При надвзети превозни цени правоимащият клиент предявява рекламация пред железопътния превозвач, който ги е събрал.

Раздел XXIV

Отношения между превозвача и предприятията, осъществяващи вътрешен железопътен транспорт

Чл. 121. (1) Коловозното развитие, което не е включено в мрежата на НК "Железопътна инфраструктура", по което е допуснато движение на подвижния състав на превозвача, е индустриален жп клон, по който се осъществява вътрешният железопътен транспорт.

(2) За индустриални клонове се считат и отдадените под наем глухи и други коловози, разположени в района на гарите.

Чл. 122. Превозвачът и собственикът на технически годния индустриален жп клон (клонопритежател) сключват договор за експлоатация на клона, с който се определят отношенията и отговорностите при подаване, обработка, зачисляване, изваждане на вагоните, както и начините за разчитане престоя, маневрената работа и други дейности.

Чл. 123. При сключването на договор за експлоатация на индустриалния жп клон клонопритежателят е длъжен да докаже техническата му годност.

Чл. 124. Страна по договора може да бъде и наемател на индустриалния жп клон, ако изрично е упълномощен от собственика за сключването му.

Чл. 125. При условията на договора по чл. 124 се осъществява експлоатацията на индустриалния жп клон и се определя дължината, за която се събира цена за подаването и за изваждането на вагоните, определена в тарифата на превозвача.

Чл. 126. Вагоните за обработка се предават и приемат с предавателна ведомост по определен от превозвача образец, в която се вписват и установените търговски и технически неизправности.

Чл. 127. Клонопритежателите нямат право да отказват приемането на вагоните, когато това се извършва съгласно условията на договора.

Чл. 128. Съконтрагентите на притежателя на индустриалния жп клон (предприятия, които имат складове или коловози в района на индустриалния клон) се обслужват от клонопритежателя по ред, определен с договор помежду им.

Чл. 129. Съконтрагентите на клонопритежателя се изброяват в договора на клонопритежателя и превозвача и се задължават да спазват условията на договора за експлоатация на индустриалния жп клон. За допълнително появилите се контрагенти, извън посочените в договора, е необходимо предварително писмено уведомяване на превозвача от страна на клонопритежателя.

Чл. 130. В зависимост от местните условия и разположението на индустриалните жп клонове контрагентите могат да сключат отделни договори с превозвача за експлоатация на индустриалните им жп клонове с писмено съгласие на клонопритежателя.

Чл. 131. Преди сключване на договора за експлоатация на индустриалните клонове съконтрагентите на клонопритежателя представят писмена декларация пред превозвача за уредени договорни и финансови взаимоотношения.

Чл. 132. Споровете между клонопритежателя и съконтрагентите му през времето на действие на договора за експлоатация на индустриалния жп клон, за които не е постигнато споразумение между страните, се уреждат съгласно действащото законодателство. До уреждане на спорните въпроси по съответния ред клонопритежателят не може да възпрепятства преминаването на железопътен подвижен състав, предназначен за съконтрагентите.

Чл. 133. Клонопритежателят пломбира със свои пломби натоварените покрити, резервоарни и специализирани вагони и контейнери в клона, а превозвачът ги пломбира в гарата.

Чл. 134. Всички вагони, пристигнали на адрес на клонопритежателя, вкл. и за неговите съконтрагенти, се зачисляват съгласно постигнатата договореност между клонопритежателя и превозвача, а всички неподадени вагони, пристигнали на негов адрес за деня, се зачисляват в последното подаване, ако същите са пристигнали в получаващата гара със спазен срок за доставка.

Чл. 135. Движението и подаването на вагоните в индустриалния жп клон може да бъде спряно поради технически неизправности, констатирани от контролните органи по Закона за железопътния транспорт, както и при прекратяване на договора.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Открит вагон" е вагон без устойчив покрив.
2. "Специален вагон" е вагон, оборудван със специални приспособления за товарене, разтоварване и съхранение на товари.
3. "Изпращач" е товародател (физическо или юридическо лице), който предоставя товар за превоз и фигурира в превозния документ.
4. "Непреодолими обстоятелства" са всички природни бедствия (земетресения, наводнения), аварии, бомбени заплахи, ограничаване на свободното движение на товари

по маршрути, натрупване на товари в гарите и други обстоятелства, които железопътният превозвач не е могъл да предвиди или избегне.

5. (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2011 г.) "Тарифа" е документ на превозвача, който съдържа всички необходими указания за изчисляване на превозни цени и добавки, както и начина на извършване на превозите.

6. "Товарителница" е превозен документ по железопътен транспорт, отговарящ на изискванията на международните договори, по които Република България е страна, на закона и на тази наредба.

7. "Свръхтегло" е теглото на товара, превишаващо допустимата товароносимост на вагона или линейното натоварване на железния път.

8. "Стандартно тегло" е нетното тегло на всяка товарна единица от стоката, определено със стандарт и маркирано върху опаковката.

9. "Търговска нередовност" е повреда или липса на превозвания товар; повреда на пломбите, с които е пломбиран вагонът; загубване на товарителницата или приложените документи към нея.

10. "Съконтрагент на клонопритежателя" е предприятие, което има складове или коловози в района на индустриалния клон.

11. "Пречки при превоза" е невъзможност на превозвача да извършва превоза в съответствие с условията на сключения превозен договор.

12. "Пречки при доставка" е невъзможност на превозвача да достави или предаде в получаващата гара пратката на получателя в съответствие с условията на превозния договор.

13. "Пратка" е товар, предаден и приет за превоз с една товарителница.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 2. Наредбата се приема на основание чл. 62, ал. 2 от Закона за железопътния транспорт .